

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«20» лютого 2024 року

№ 60/4-р/к

справа № 181/60/28-рп/к.22

м. Київ

*Про закриття
провадження у справі*

Адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 181/60/28-рп/к.22, розпочатої за ознаками вчинення **«Інформація, доступ до якої обмежено»** порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та подання Третього відділу досліджень і розслідувань від 17.01.2024 № 60-03/6п з попередніми висновками у зазначеній справі,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ СПРАВИ

(1) Предметом справи № 181/60/28-рп/к.22 є дії **«Інформація, доступ до якої обмежено»** із неприйняття вузлів розподільного обліку водопостачання споживачів на абонентський облік Товариства з причин ненадання електронних протоколів про повірку законодавчо врегульованого засобу вимірювальної техніки, що не передбачено чинним законодавством, які містили ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в межах **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Товариства, що призвело або може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

2. СТОРОНИ

(2) Заявником у справі є товариство з обмеженою відповідальністю «МАСТЕРГАЗ» (**«Інформація, доступ до якої обмежено»**; ідентифікаційний код юридичної особи **«Інформація, доступ до якої обмежено»**) (далі – ТОВ «МАСТЕРГАЗ»).

(3) Згідно з відомостями, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності ТОВ «МАСТЕРГАЗ» є **«Інформація, доступ до якої обмежено»**.

(4) Отже, ТОВ «МАСТЕРГАЗ» є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

(5) Відповідачем у справі є *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*); ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація, доступ до якої обмежено»*).

(6) Підприємство є юридичною особою, зареєстрованою *«Інформація, доступ до якої обмежено»* 02.06.1992, яка має самостійний баланс, поточний, валютний та інші рахунки в установах банку, печатки, штампи, бланки зі своїм найменуванням, зареєстрований згідно з чинним законодавством знак для товарів та послуг.

(7) Згідно з даними із Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань основним видом діяльності *«Інформація, доступ до якої обмежено»* є *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.

(8) Тобто, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

(9) Північним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) здійснено розгляд заяви ТОВ «МАСТЕРГАЗ» від 29.10.2021 № 84 (вх. Відділення від 01.11.2021 № 60-01/98-АМ) щодо можливого порушення *«Інформація, доступ до якої обмежено»* законодавства про захист економічної конкуренції.

(10) Під час розгляду вказаної заяви Відділенням було направлено до *«Інформація, доступ до якої обмежено»* вимогу про надання інформації від 15.11.2021 № 60-02/8368.

(11) Відповідь на вказану вимогу *«Інформація, доступ до якої обмежено»* надало листом від 29.11.2021 № 5897/18/36/02-21 (вх. Відділення від 29.11.2021 № 60-01/5701).

(12) Розпорядженням адміністративної колегії Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 27.01.2022 № 60/28-рп/к розпочато розгляд справи № 181/60/28-рп/к.22 за ознаками вчинення *«Інформація, доступ до якої обмежено»* порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення водопровідними та каналізаційними мережами, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Товариства та розташовані на території *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, шляхом ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

(13) Листом від 31.01.2022 № 60-02/584 на адресу *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*) було направлено копію розпорядження адміністративної колегії Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 27.01.2022 № 60/28-рп/к про початок розгляду справи № 181/60/28-рп/к.22.

(14) Листом від 28.01.2022 № 60-02/576 ТОВ «МАСТЕРГАЗ» було повідомлено про початок розгляду справи № 181/60/28-рп/к.22.

(15) Відділенням до *«Інформація, доступ до якої обмежено»* направлено вимогу від 08.02.2022 № 60-02/785 про надання інформації.

- (16) Відповідь на вказану вимогу «*Інформація, доступ до якої обмежено*» надало листом від 24.02.2022 № 851/18/36/02-22 (вх. Відділення від 17.05.2022 № 60-01/816).
- (17) Відділенням до «*Інформація, доступ до якої обмежено*» направлено лист від 29.06.2022 № 60-02/1634 про надання пояснень.
- (18) Відповідь на вказаний лист про надання пояснень «*Інформація, доступ до якої обмежено*» надало листом від 18.07.2022 № 1906/18/36/02-22 (вх. Відділення від 20.07.2022 № 60-01/1150).
- (19) Відділенням до ТОВ «МАСТЕРГАЗ» направлено лист від 29.06.2022 № 60-02/1633 про надання інформації.
- (20) Відповідь на вказаний лист ТОВ «МАСТЕРГАЗ» надало листом від 25.07.2022 № 94 (вх. Відділення від 29.07.2022 № 60-01/1202).
- (21) Відділенням до «*Інформація, доступ до якої обмежено*» направлено вимогу від 20.09.2022 № 60-02/2891 про надання інформації.
- (22) Відповідь на вказану вимогу «*Інформація, доступ до якої обмежено*» надало листом від 26.09.2022 № 2775/18/36/02-22 (вх. Відділення від 28.09.2022 № 60-01/1689).
- (23) Відділенням до «*Інформація, доступ до якої обмежено*» направлено вимогу від 28.09.2022 № 60-02/3018 про надання інформації.
- (24) Відповідь на вказану вимогу «*Інформація, доступ до якої обмежено*» надало листом від 06.10.2022 № 2939/18/36/02-22 (вх. Відділення від 06.10.2022 № 60-01/1782).
- (25) Відділенням до «*Інформація, доступ до якої обмежено*» направлено вимогу від 09.11.2023 № 60-02/4732 про надання інформації.
- (26) Відповідь на вказану вимогу «*Інформація, доступ до якої обмежено*» надало листом від 29.11.2023 № 4910/18/36/02-23 (вх. Відділення від 01.12.2023 № 60-01/3928).
- (27) За результатами збору та аналізу доказів у справі було складено подання від 17.01.2024 № 60-03/6п з попередніми висновками у справі № 181/60/28-рп/к.22 (далі – Подання).
- (28) Листом від 18.01.2024 № 60-02/185 «*Інформація, доступ до якої обмежено*» було направлено копію Подання.
- (29) Листом від 18.01.2024 № 60-02/186 ТОВ «МАСТЕРГАЗ» було направлено копію Подання.
- (30) Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення лист від 18.01.2024 № 60-02/185 (штрихкодний ідентифікатор № 0690031659546) вручено за довіреністю 24.01.2024.
- (31) Відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення лист від 18.01.2024 № 60-02/186 (штрихкодний ідентифікатор № 0690031659546) вручено за довіреністю 24.01.2024.
- (32) Зауважень та/або заперечень «*Інформація, доступ до якої обмежено*» до змісту Подання не надало.

(33) Зауважень та/або заперечень ТОВ «МАСТЕРГАЗ» до змісту Подання не надало.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(34) Діяльність у сфері надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення регулюється, зокрема:

- Законом України «Про питну воду та питне водопостачання» від 10.02.2002 № 2918-III (далі – Закон про питну воду та питне водопостачання);
- Законом України «Про водовідведення та очищення стічних вод» від 12.01.2023 № 2887-IX (далі – Закон про водовідведення та очищення стічних вод);
- Законом України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» від 22.06.2017 № 2119-VIII (далі – Закон про комерційний облік теплової енергії та водопостачання);
- Законом України «Про метрологію та метрологічну діяльність» від 05.06.2014 № 1314-VII (далі – Закон про метрологію та метрологічну діяльність);
- Законом України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII (далі – Закон про житлово-комунальні послуги);
- Законом України «Про природні монополії» від 20.04.2000 № 1682-III (в редакції від 01.01.2022) (далі – Закон про природні монополії);
- Правилами надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 «Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення і типових договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення» (далі – Правила № 690);
- Методикою повірки лічильників води з механічним відліковим пристроєм номінальних діаметрів DN10, DN15, DN20 на місці експлуатації, затвердженою наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 23.12.2016 № 2129 «Про затвердження Методики повірки лічильників води з механічним відліковим пристроєм номінальних діаметрів DN10, DN15, DN20 на місці експлуатації та внесення зміни до Порядку проведення повірки законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, та оформлення її результатів», зареєстрованою в Міністерстві юстиції України від 19.01.2017 за № 84/29952 (далі – Методика № 2129);
- Порядком проведення повірки законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, та оформлення її результатів, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 08.02.2016 № 193 «Про затвердження Порядку проведення повірки законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, та оформлення її результатів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 24.02.2016 за № 278/28408 (далі – Порядок № 193);
- Порядком встановлення міжповірочних інтервалів для законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки за категоріями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1195 «Про затвердження Порядку встановлення міжповірочних інтервалів для законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки за категоріями» (далі – Порядок № 1195);
- Порядком прийняття приладу обліку на абонентський облік, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 12.10.2018 № 270 «Про затвердження Порядку прийняття приладу обліку на абонентський облік», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 16.11.2018 за № 1304/32756 (далі – Порядок № 270).

(35) Частиною першої статті 1 Закону про комерційний облік теплової енергії та водопостачання передбачено, що:

- *вузол обліку* – комплекс пристроїв (у тому числі засобів вимірювальної техніки, що відповідають вимогам технічних регламентів), допоміжного обладнання та матеріалів до них, призначений для вимірювання спожитої теплової енергії та води, а також технічної реєстрації результатів такого вимірювання, включаючи засоби дистанційної передачі результатів вимірювання (за наявності);
- *вузол розподільного обліку* – вузол обліку, що забезпечує індивідуальний облік споживання відповідної комунальної послуги в будівлях, де налічуються два та більше споживачів;
- *обслуговування вузлів обліку* – огляд, опломбування/розпломбування, періодична повірка (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж), ремонт засобів вимірювальної техніки, які є складовою частиною вузла обліку, забезпечення дистанційної передачі результатів вимірювання (за наявності), ремонт та заміна допоміжних засобів вузла обліку, а за згодою власника (співвласників) будівлі також охорона або страхування вузла обліку;
- *розподільний облік комунальних послуг* (далі – розподільний облік) – визначення за допомогою вузла розподільного обліку (приладу - розподільювача теплової енергії) та/або за встановленими правилами (методиками) у передбачених цим Законом випадках кількісних показників отриманої споживачем комунальної послуги, на підставі яких здійснюється розподіл показань вузла комерційного обліку між споживачами в будівлях, де налічуються два та більше споживачів.

(36) Згідно з пунктом 20 Правил № 690 комерційний облік послуги ведеться вузлом (вузлами) комерційного обліку, що забезпечує (забезпечують) загальний облік споживання послуги в будівлі, її частині (під'їзді), обладнаній окремим інженерним вводом, згідно з показаннями його (їх) засобів вимірювальної техніки.

(37) Відповідно з пунктом 21 Правил № 690 до встановлення вузла (вузлів) комерційного обліку обсяг споживання наданих послуг у будівлі визначається відповідно до Методики розподілу.

(38) Відповідно до пункту 23 Правил № 690 обслуговування та заміна вузлів комерційного обліку здійснюються відповідно до умов договору і з урахуванням вимог Законів про метрологію та метрологічну діяльність та про комерційний облік теплової енергії та водопостачання.

(39) Несанкціоноване втручання у роботу вузлів комерційного обліку забороняється. Якщо встановлено факт несанкціонованого втручання (самовільний демонтаж, умисне знищення, пошкодження, розкомплектування, зокрема порушення цілісності пломб) в роботу вузла комерційного обліку, зазначений вузол вважається таким, що вийшов з ладу.

(40) Положеннями пункту 27 Правил № 690 визначено, що на час відсутності у споживача вузла розподільного обліку у зв'язку з проведенням повірки засобів вимірювальної техніки, які є складовою частиною вузла обліку, ремонту для цілей розподільного обліку обсяг спожитих послуг визначається відповідно до Методики розподілу.

(41) Згідно із пунктом сімнадцятим та вісімнадцятим частини першої статті 1 Закону про метрологію та метрологічну діяльність:

- *періодична повірка засобів вимірювальної техніки* – повірка, що проводиться протягом періоду експлуатації засобів вимірювальної техніки через встановлений проміжок часу (міжповірочний інтервал);
- *повірка засобів вимірювальної техніки* – сукупність операцій, що включає перевірку та маркування та/або видачу документа про повірку засобу вимірювальної техніки, які встановлюють і підтверджують, що зазначений засіб відповідає встановленим вимогам.

(42) Відповідно до частин п'ятої статті 17 Закону про метрологію та метрологічну діяльність повірка законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, проводиться:

- науковими метрологічними центрами, які мають міжнародно визнані калібрувальні та вимірювальні можливості за відповідними видами та підвидами вимірювань, та/або із застосуванням національних еталонів;
- науковими метрологічними центрами, метрологічними центрами та повірочними лабораторіями, уповноваженими на проведення повірки відповідних засобів.

(43) Відповідно до частини другої статті 18 Закону про метрологію та метрологічну діяльність для проведення повірки законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації наукові метрологічні центри, метрологічні центри та повірочні лабораторії зобов'язані одержати свідоцтво про уповноваження на проведення повірки засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації та застосовуються у сфері законодавчо регульованої метрології (далі – свідоцтво про уповноваження), яке видається органом з уповноваження.

(44) Згідно із положенням пункту 2 Порядку № 1195 *міжповірочний інтервал для законодавчо регульованого засобу вимірювальної техніки (далі – міжповірочний інтервал)* – проміжок часу або напрацювання між двома послідовними повірками законодавчо регульованого засобу вимірювальної техніки, протягом якого метрологічні характеристики такого засобу повинні відповідати встановленим вимогам.

(45) Абзацом першим частини другої статті 17 Закону про метрологію та метрологічну діяльність визначено, що перелік категорій законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що підлягають періодичній повірці, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

(46) Додатком до постанови Кабінету Міністрів України від 04.06.2015 № 374 визначено перелік категорій законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що підлягають періодичній повірці в якому за порядковим номером 38 знаходяться «Лічильники води» - сьомий номер виду діяльності, що належить до сфери законодавчо регульованої метрології (стаття 3 Закону про метрологію та метрологічну діяльність).

(47) Абзацом другим частини першої статті 17 Закону про метрологію та метрологічну діяльність визначено, що міжповірочні інтервали законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки за категоріями встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері метрології та метрологічної діяльності.

(48) За порядковим номером 38 Міжповірочних інтервалів законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, за категоріями, затверджених наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 13.10.2016 № 1747 «Про затвердження міжповірочних інтервалів законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки, що перебувають в експлуатації, за категоріями» та зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 01.11.2016 за № 1417/29547, знаходяться «Лічильники води» міжповірочний інтервал яких **становить 4 роки**.

(49) Положенням частини четвертої статті 17 Закону про метрологію та метрологічну діяльність встановлено, що періодична повірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування і монтаж) вузлів обліку, що забезпечують індивідуальний облік споживання теплової енергії та води в квартирах (приміщеннях) будинку, здійснюються за рахунок власників таких вузлів обліку, якщо інше не встановлено договором.

(50) Відповідно до положень розділу V «Оформлення результатів повірки» Методики № 2129:

- результати вимірювань та розрахунків уносять до електронного протоколу повірки;

- позитивні результати повірки лічильника засвідчують свідомством про повірку законодавчо регульованого засобу вимірювальної техніки за формою згідно з додатком 2 до Порядку № 193.

(51) У разі якщо за результатами повірки лічильник визнано таким, що не відповідає встановленим нормам, оформляють довідку про непридатність законодавчо регульованого засобу вимірювальної техніки за формою згідно з додатком 4 до Порядку № 193.

(52) Згідно із положеннями розділу IV «Оформлення результатів періодичної, позачергової, інспекційної, експертної повірок та повірки після ремонту» Порядку № 193, результати вимірювання та інші дані, отримані під час проведення повірки, повинні бути задокументовані відповідно до методики повірки.

(53) Результати повірки ЗВТ вважають позитивними, якщо їх метрологічні і технічні характеристики відповідають вимогам Закону² та технічних регламентів щодо ЗВТ (далі – Встановлені вимоги).

(54) Результати повірки ЗВТ, що випущені з виробництва і введені в експлуатацію до набрання чинності технічними регламентами щодо ЗВТ, вважають позитивними, якщо їх метрологічні та технічні характеристики відповідають вимогам нормативних документів, чинних на момент їх виробництва і введення в експлуатацію.

(55) Оформлення результатів періодичної, позачергової повірок та повірки після ремонту здійснюється таким чином:

- позитивні результати періодичної, позачергової повірок та повірки після ремонту ЗВТ засвідчують відбитком повірочного тавра на ЗВТ чи записом з відбитком повірочного тавра у відповідному розділі експлуатаційних документів та/або оформлюють свідомство про повірку ЗВТ за формою згідно з додатком 2 до цього порядку.

(56) На вимогу заявника можливе поєднання зазначених видів засвідчення результатів повірки:

- свідомство про повірку ЗВТ може бути оформлене:

1. на паперовому носії;
2. в електронній формі – у разі дотримання вимог Законів України «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронні довірчі послуги» та цього порядку.

(57) Згідно з частиною четвертою статті 6 Закону про комерційний облік теплової енергії та водопостачання оператор зовнішніх інженерних мереж, виконавець комунальної послуги, інша особа, що здійснює розподіл обсягів комунальних послуг, зобов'язані приймати вузли обліку, встановлені відповідно до вимог цього закону, на абонентський облік протягом 14 календарних днів, про що складається відповідний акт.

(58) Прийняття приладу обліку на абонентський облік здійснюється у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

(59) Строки та порядок прийняття на абонентський облік вузла розподільного обліку/приладу - розподільювача теплової енергії визначені пунктами 1 - 3 розділу III «Прийняття на

абонентський облік вузла розподільного обліку/ приладу - розподільовача теплової енергії» Порядку № 270.

(60) Вузол розподільного обліку/прилад – розподільовач теплової енергії, встановлений у приміщенні будівлі, **приймається на абонентський облік виконавцем відповідної комунальної послуги** або визначеною власником (співвласниками) іншою особою, яка здійснює розподіл обсягів комунальних послуг між споживачами **протягом 14 календарних днів з дня надходження відповідного звернення** від власника (співвласників) будівлі (для приміщення у будівлі, яке не є самостійним об'єктом нерухомого майна) або власника відповідного приміщення (якщо окреме приміщення у будівлі є самостійним об'єктом нерухомого майна).

(61) Власник приміщення у будівлі, яке є самостійним об'єктом нерухомого майна, власник будівлі, в якій окреме приміщення не є самостійним об'єктом нерухомого майна, подає виконавцю відповідної комунальної послуги або визначеній власником (співвласниками) будівлі іншій особі, яка здійснює розподіл між споживачами обсягів комунальних послуг, письмову заяву в довільній формі про прийняття вузла розподільного обліку (приладу – розподільовача теплової енергії) на абонентський облік.

(62) Виконавець відповідної комунальної послуги або визначена власником (співвласниками) інша особа, яка здійснює розподіл обсягів комунальних послуг між споживачами, протягом 5 календарних днів з дня отримання повідомлення призначає дату і час огляду й опломбування вузла обліку та повідомляє про них власнику приміщення, будівлі або його представнику.

(63) У разі відсутності порушень вимог частини першої статті 4 Закону про комерційний облік теплової енергії та водопостачання представник виконавця відповідної комунальної послуги, визначеної власником (співвласниками) іншої особи, яка здійснює розподіл обсягів комунальних послуг між споживачами, виконує опломбування вузла розподільного обліку (його засобу вимірювальної техніки, запірної арматури), приладу – розподільовача теплової енергії та запірної арматури на опалювальному приладі, на якому прилад-розподільовач встановлено, та складає акт про прийняття вузла розподільного обліку/приладу – розподільовача теплової енергії на абонентський облік, в якому зазначаються дата опломбування та початкові показання приладів обліку вузла розподільного обліку/приладу – розподільовача теплової енергії).

5. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

(64) Відділенням здійснено дослідження становища *«Інформація, доступ до якої обмежено»* на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Товариства, керуючись Методикою визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики та статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

(65) Як передбачено пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення, передбачені пунктом 2.1 Методики, було обрано та застосовано виходячи з фактичних обставин справи, зокрема: особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

5.1. Встановлення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(66) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання, група суб'єктів господарювання, конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання.

(67) Тобто, об'єктом для визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- суб'єкт господарювання – **«Інформація, доступ до якої обмежено»**;
 - товар – послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- Інша господарська діяльність Товариства, крім надання вказаних послуг, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

5.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

5.2.1. Складання переліку товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання і які мають ознаки одного товару, товарної групи.

(68) Згідно з пунктом 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

(69) Товаром, щодо якого визначалось монопольне (домінуюче) становище **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, які надаються Товариством на платній основі.

(70) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації тощо.

5.2.1.1. Споживчі характеристики

(71) Згідно з пунктом 4.1.2 Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.

(72) Положеннями статті 1 Закону про питну воду та питне водопостачання визначено, що:

- **централізоване питне водопостачання** – господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води;
- **споживач питної води** – юридична або фізична особа, яка використовує питну воду для забезпечення питних фізіологічних, санітарно-гігієнічних, побутових та господарських потреб.

(73) Пунктом двадцять дев'ять частини першої статті 1 Закону про водовідведення та очищення стічних вод визначено, що **централізоване водовідведення** – господарська діяльність у сфері збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.

(74) Відповідно до пункту 1 Правил № 690, цими правилами регулюються відносини між

суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі – Виконавець), та індивідуальним і колективним споживачем (далі – Споживач), який отримує або має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також визначеною власником (співвласниками) особою, що здійснює розподіл обсягів послуг.

(75) Згідно з пунктом 7 Правил № 690 Виконавець забезпечує безпечне та безперервне постачання питної води Споживачу, якість та тиск якої повинні відповідати вимогам законодавства та умовам договору.

(76) Відповідно до пункту 8 Правил № 690 параметри якості питної води повинні відповідати вимогам державних санітарних норм і правил на питну воду.

(77) Значення тиску питної води повинно відповідати параметрам, встановленим державними будівельними нормами.

(78) Виконавець забезпечує постачання питної води у відповідній кількості та якості послуги, що встановлені нормативами:

- за індивідуальним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем – до межі внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі) та інженерно-технічних систем приміщення споживача;
- за колективним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, договором з колективним споживачем про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, індивідуальним договором про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, договором з власником (користувачем) будівлі (приміщення у будівлі) про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення – до межі зовнішніх інженерних мереж постачання послуг виконавця та внутрішньобудинкових систем багатоквартирного будинку (будівлі).

(79) Визначення кількості та якості (щодо тиску) послуги здійснюється відповідно до умов договору:

- за показаннями вузла комерційного обліку послуги та іншими засобами вимірювальної техніки – для колективного договору, договору з колективним споживачем, договору з власником (користувачем) будівлі, індивідуального договору;
- з урахуванням показань вузла (вузлів) розподільного обліку послуги (у разі їх наявності) – для індивідуальних договорів про надання послуг з обслуговуванням внутрішньобудинкових систем.

5.2.1.2. Умови споживання та умови реалізації

(80) Положеннями статті 19 Закону про питну воду та питне водопостачання визначено, що послуги з централізованого питного водопостачання надаються споживачам підприємством питного водопостачання з урахуванням вимог Закону про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» на підставі договору з:

- підприємствами, установами, організаціями, що безпосередньо користуються централізованим питним водопостачанням;
- підприємствами, установами або організаціями, у повному господарському віданні або оперативному управлінні яких перебуває житловий фонд і до обов'язків яких належить надання споживачам послуг з питного водопостачання;
- об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельними кооперативами та іншими об'єднаннями власників житла, яким передано право управління багатоквартирними будинками та забезпечення надання послуг з водопостачання на підставі

укладених ними договорів;

- власниками будинків, що перебувають у приватній власності;
- індивідуальними і колективними споживачами житлово-комунальних послуг, визначеними Законом про житлово-комунальні послуги.

(81) Договір про надання послуг з питного водопостачання укладається безпосередньо між підприємством питного водопостачання або уповноваженою ним юридичною чи фізичною особою і споживачем, визначеним у частині першій цієї статті.

(82) Порядок надання споживачам послуг з питного водопостачання встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

(83) Пунктом 14 Правил № 690 визначено, що надання послуг здійснюється виключно на договірних засадах.

(84) Послуги надаються Споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги відповідно до статей 13 і 14 Закону про житлово-комунальні послуги.

(85) З пропозицією про укладення договору про надання комунальних послуг або про внесення змін до нього (крім індивідуальних договорів, укладених відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону про житлово-комунальні послуги) може звернутися будь-яка сторона, надавши письмово другій стороні проект відповідного договору (змін до нього), складений згідно з типовим договором.

(86) Індивідуальний договір вважається укладеним із Споживачем, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті Виконавця послуги співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з Виконавцем.

(87) Індивідуальний договір з власником індивідуальних (садибних) житлових будинків вважається укладеним, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті Виконавця послуг, якщо такий власник не вчинив дій щодо відключення (відмови) від комунальної послуги (фактичне виконання робіт із відключення будинку).

(88) Фактом приєднання Споживача до умов індивідуального договору (акцептування договору) є вчинення Споживачем будь-яких дій, які свідчать про його бажання укласти договір, зокрема надання Виконавцю підписаної заяви-приєднання, сплата рахунка за надані послуги, факт отримання послуг.

(89) У разі зміни права власності або користування приміщенням у багатоквартирному будинку, з попереднім власником (користувачем) якого було укладено індивідуальний договір, договір з новим власником (користувачем) вважається укладеним із дня акцептування такого договору.

(90) Споживачі у багатоквартирному будинку, які отримують послуги за іншою моделлю договірних відносин, у разі прийняття рішення про припинення такого договору можуть приєднатися до індивідуального договору про надання послуг, вчинивши дії, що засвідчують їх бажання укласти такий договір, відповідно до абзацу шостого цього пункту.

(91) У разі укладення колективного договору Виконавець надає уповноваженій

співвласниками особі необхідну кількість договорів, що забезпечує отримання договору кожним із співвласників багатоквартирного будинку.

(92) Колективний договір і договір з колективним споживачем можуть бути укладені з Виконавцем за умови обладнання багатоквартирного будинку вузлом (вузлами) обліку, який (які) забезпечує (забезпечують) загальний облік споживання послуги у будинку.

(93) Зміни договору укладаються в такій самій формі, що і договір, який змінюється. У разі зміни Виконавцем умов договору вони вступають в силу через 30 днів з моменту розміщення змінених умов на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця.

(94) У разі зміни тарифу протягом строку дії договору новий розмір тарифу застосовується з моменту його введення в дію.

(95) Положення цього пункту можуть застосовуватися до відносин, що виникають під час укладання, зміни та припинення договорів про надання послуг, укладених із споживачами у двоквартирних будинках та інших будівлях, за рішенням власників (співвласників) таких будинків (будівель).

(96) У такому разі власники, співвласники, користувачі будівлі або приміщень у будівлі, яка не є індивідуальним (садибним) житловим будинком та багатоквартирним будинком, укладають договір про надання комунальних послуг відповідно до частини четвертої статті 13 Закону про житлово-комунальні послуги.

(97) Пунктом 32 Правил № 690 визначено, що вартість послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення визначається за обсягом спожитих послуг та встановленими відповідно до законодавства тарифами.

(98) Пунктом 33 Правил № 690 встановлено, що плата за послуги розраховується виходячи з розмірів затверджених тарифів та обсягу спожитих послуг, визначеного та розподіленого відповідно до законодавства.

5.2.1.4. Ціна

(99) Тарифи на надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення для **«Інформація, доступ до якої обмежено»** встановлюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), зокрема, діючі встановлені постановою НКРЕКП **«Інформація, доступ до якої обмежено»** «Про встановлення тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення **«Інформація, доступ до якої обмежено»**», які наведені нижче:

- на централізоване водопостачання:

- споживачам, які є суб'єктами господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення, – 5,51 грн за 1 куб. м (без податку на додану вартість);
- споживачам, які не є суб'єктами господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення, – 13,47 грн за 1 куб. м (без податку на додану вартість);

- на централізоване водовідведення:

- споживачам, які є суб'єктами господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення, – 4,43 грн за 1 куб. м (без податку на додану вартість);
- споживачам, які не є суб'єктами господарювання у сфері централізованого водопостачання та водовідведення, – 11,85 грн за 1 куб. м (без податку на додану вартість).

(100) Послуга з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення

надається на платній основі та в розумінні абзацу тридцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є **товаром**.

5.2.2. Складання переліку основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів) товарів (товарних груп)

(101) Єдиними учасниками ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, в межах **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Товариства, є:

- продавець (постачальник) – **«Інформація, доступ до якої обмежено»**;
- покупці (споживачі) – фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримувати вказані послуги від **«Інформація, доступ до якої обмежено»** внаслідок того, що мережі водопостачання та водовідведення їх приміщень (житлових та нежитлових) приєднані (підключені) саме до мереж, які знаходяться у власності, володінні (користуванні, оперативному управлінні) Товариства.

5.3. Визначення товарних меж ринку

(102) Пунктом 1.3. Методики визначено, що ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

(103) *Товарні межі ринку* – товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

(104) Пунктами 5.1. та 5.2. Методики визначено, що товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

(105) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:

- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
- наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
- відсутність суттєвої різниці в цінах;
- взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

(106) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.

(107) Відповідно до пункту другого частини першої статті 5 Закону про житлово-комунальні послуги до комунальних послуг належать, зокрема, послуги з **централізованого водопостачання та централізованого водовідведення**.

(108) Відповідно до частини другої статті 23 Закону про житлово-комунальні послуги виконавець послуги з централізованого водопостачання повинен забезпечити її постачання безперервно, з гарантованим рівнем безпеки та величини тиску.

(109) Відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону про житлово-комунальні послуги, у разі якщо співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали з виконавцем комунальної послуги відповідний договір (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і послуг з постачання та розподілу електричної енергії), з ними укладається індивідуальний договір про надання комунальної послуги, що є публічним договором приєднання.

(110) Такі договори вважаються укладеними, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем комунальної послуги. При цьому розміщується повідомлення про місце опублікування тексту договору у загальнодоступних місцях на інформаційних стендах та/або рахунках на оплату послуг.

(111) На офіційному вебсайті *«Інформація, доступ до якої обмежено»* за посиланням *«Інформація, доступ до якої обмежено»* опубліковано повідомлення від 01.08.2022 про публічну пропозицію (оферту) *«Інформація, доступ до якої обмежено»* про укладання публічного індивідуального договору приєднання про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення для споживачів - власників (співвласників, користувачів) житлових та нежитлових приміщень в багатоквартирному будинку, інших об'єктів нерухомого майна або водопостачання та/або водовідведення в житловому будинку, приєднаних до внутрішньобудинкових мереж, які отримують послуги для задоволення власних потреб, а також для забезпечення господарських, технологічних (власних) потреб багатоквартирного будинку в цілому у зв'язку з прийняттям Закону України від 03.12.2020 № 1060 «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань у сфері надання житлово-комунальних послуг».

(112) Предметом публічних індивідуальних договорів про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, визначено, що Виконавець бере на себе зобов'язання надавати Споживачу послуги відповідної якості, а споживач зобов'язується своєчасно та в повному обсязі оплачувати надані послуги за тарифами, встановленими відповідно до законодавства, в строки і на умовах, визначених цим договором.

(113) НКРЕКП згідно постанови *«Інформація, доступ до якої обмежено»* відповідно до статті 21 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та Указу Президента України від 10.09.2014 № 715 «Про затвердження Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, постановила:

- переоформити ліцензію *«Інформація, доступ до якої обмежено»* на право провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та водовідведення, видану *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*), на безстрокову;
- ліцензію *«Інформація, доступ до якої обмежено»* визнати недійсною.

(114) Отже, за таких обставин, товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення споживчих властивостей та умов використання товару є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та не мають товарів - замінників.

5.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

(115) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

(116) Згідно з пунктом 1.3. Методики територіальні (географічні) межі ринку - територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.

(117) Внаслідок технологічних особливостей процесу надання вказаних вище послуг, споживачі не можуть за звичайних умов легко перейти до споживання аналогічних послуг іншого суб'єкта господарювання, що можливо, здійснює діяльність на території відповідного населеного пункту, оскільки кожен із таких суб'єктів здійснює діяльність у межах саме тих мереж, які йому належать (на праві власності, користування тощо). Прокладення ж інших мереж – поряд з вже існуючими, є економічно недоцільним, оскільки потребує витрачання значних матеріально-фінансових ресурсів.

(118) При остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.

(119) Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення затверджені постановою НКРЕКП від 22.03.2017 № 307 (далі – Ліцензійні умови).

(120) Відповідно до пункту 1.3 Ліцензійних умов:

- місце провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку);
- місце провадження господарської діяльності з централізованого водовідведення - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із відведення та очищення стічної води за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).

(121) З урахуванням зазначеного, характерною особливістю надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є комплекс об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом. Отже, географічне переміщення попиту є неможливим.

(122) При визначенні територіальних (географічних) меж ринку надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення враховано територію розташування водопровідних та каналізаційні мереж, за межами яких придбання таких послуг для споживачів є неможливим.

(123) Отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення можливе лише у суб'єкта господарювання, який здійснює діяльність у межах саме тих мереж, які йому належать на праві власності та/або користуванні.

(124) Крім того, рішенням *«Інформація, доступ до якої обмежено»* «Про визначення виконавців житлово-комунальних послуг у житловому фонді комунальної власності територіальної громади *«Інформація, доступ до якої обмежено»»* *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (в подальшому перейменоване у *«Інформація, доступ до якої обмежено»*) визначено виконавцем послуг у житловому фонді комунальної власності територіальної громади *«Інформація, доступ до якої обмежено»* з централізованого постачання холодної води та водовідведення холодної і гарячої води.

(125) Таким чином, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* є єдиним надавачем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах мереж, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Товариства та розташовані на території *«Інформація, доступ до якої обмежено»*. З огляду на зазначене, у споживачів *«Інформація, доступ до якої обмежено»* відсутня альтернатива придбання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення окрім як у Товариства.

(126) Отже, враховуючи вищевикладене, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є територіальні (географічні) межі *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Товариства.

5.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

(127) У пункті 1.3 Методики визначено, що *часові межі ринку* – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.

(128) Відповідно до пунктів 7.1 та 7.2 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

(129) У випадках, коли період повного обороту авансованого капіталу у виробництві відповідного товару є більшим, ніж один рік, як часові межі ринку як правило визначається проміжок часу, який дорівнює від одного до трьох зазначених періодів обороту капіталу.

(130) Протягом липня 2021 року - листопад 2023 року *«Інформація, доступ до якої обмежено»* було єдиним виконавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у територіальних межах *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Товариства.

(131) Як вже було зазначено в пункті 102 цього подання, відповідно до частини п'ятої статті 13 Закону про житлово-комунальні послуги, у разі якщо співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про вибір моделі договірних відносин та не уклали з виконавцем комунальної послуги відповідний договір (крім послуг з постачання та розподілу природного газу і послуг з постачання та розподілу електричної енергії), з ними укладається індивідуальний договір про надання комунальної послуги, що є публічним договором приєднання.

(132) Такі договори вважаються укладеними, якщо протягом 30 днів з дня опублікування тексту договору на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на веб-сайті виконавця послуги співвласники багатоквартирного будинку не прийняли рішення про

вибір моделі договірних відносин та не уклали відповідний договір з виконавцем комунальної послуги. При цьому розміщується повідомлення про місце опублікування тексту договору у загальнодоступних місцях на інформаційних стендах та/або рахунках на оплату послуг.

(133) На офіційному вебсайті *«Інформація, доступ до якої обмежено»* за посиланням *«Інформація, доступ до якої обмежено»* опубліковано повідомлення від 31.05.2021 про публічну пропозицію (оферту) *«Інформація, доступ до якої обмежено»* про укладання публічного індивідуального договору приєднання про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення для споживачів – власників (співвласників, користувачів) житлових та нежитлових приміщень в багатоквартирному будинку, інших об'єктів нерухомого майна або водопостачання та/або водовідведення в житловому будинку, приєднаних до внутрішньобудинкових мереж, які отримують послуги для задоволення власних потреб, а також для забезпечення господарських, технологічних (власних) потреб багатоквартирного будинку в цілому у зв'язку з прийняттям Закону України від 03.12.2020 № 1060 «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань у сфері надання житлово-комунальних послуг».

(134) Тобто, в даному випадку такі договори вважаються укладеними з 29.06.2021.

(135) Отже, часовими межами ринку визначено період з **липня 2021 року по листопад 2023 року** (з дати укладання публічного індивідуального договору приєднання про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення відповідно до Закону про житлово-комунальні послуги по дату останньої відповіді *«Інформація, доступ до якої обмежено»*), тобто проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

5.6. Визначення потенційних конкурентів

(136) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

(137) Згідно із положеннями статті 1 Закону про природні монополії *природна монополія* – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

(138) Частиною першою статті 5 Закону про природні монополії визначено, що відповідно до цього закону регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сферах централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(139) Отже, ринки в даній сфері діяльності знаходяться в стані природної монополії, характерні ознаки якого визначені в абзаці першому частини другої статті 1 зазначеного закону.

(140) Внаслідок технологічних особливостей централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а також з огляду на обмеження, що пов'язані з територією

розміщення (розташування) водопровідних та каналізаційних мереж, конкуренція на ринках послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення відсутня, тому потенційні конкуренти у Товариства відсутні.

5.7. Визначення бар'єрів вступу на ринок

(141) Пунктом 1.3 Методики визначено, що бар'єри вступу на ринок – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.

(142) Відповідно до пункту 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

(143) Бар'єрами вступу на досліджуваний ринок є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

(144) Бар'єрами вступу на досліджуваний ринок потенційних конкурентів, є зокрема економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних фінансових ресурсів для придбання відповідного обладнання для організації надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю отримання ліцензії на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення.

(145) Частиною другою статті 7 Закону про природні монополії передбачено, що в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.

(146) Основним бар'єром вступу на ринок послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності об'єктів водопровідних та каналізаційних мереж та необхідності отримання ліцензії на провадження діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(147) Враховуючи викладене, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* в територіальних межах водопровідних та каналізаційних мереж, які належать на праві власності, користуванні (обслуговуванні, управлінні) не має конкурентів на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, а відтак споживачі даних послуг не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.

(148) Згідно із положеннями статті 1 Закону про природні монополії природна монополія - стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на

цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

(149) *«Інформація, доступ до якої обмежено»* включено до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з видом діяльності – централізоване водопостачання та централізоване водовідведення; територія діяльності – *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.

(150) Відповідно до пункту 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» діяльність у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення підлягає ліцензуванню.

(151) Бар'єрами вступу на ринки надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є адміністративні, економічні та організаційні обмеження, пов'язані із необхідністю отримання дозвільних документів (ліцензії), побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

(152) При цьому, внаслідок технологічних особливостей ринків надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, конкуренція на них відсутня.

5.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(153) Відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

(154) Таким чином, *«Інформація, доступ до якої обмежено»* у період з липня 2021 року по листопад 2023 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в межах *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, де розташовані каналізаційні мережі, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Товариства, з часткою 100 %, оскільки на цьому ринку в нього не було жодного конкурента.

6. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

(155) ТОВ «МАСТЕРГАЗ» здійснює надання споживачам послуг з *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.

(156) Між ТОВ «МАСТЕРГАЗ» та товариством з обмеженою відповідальністю «Лабораторний центр «ЕНЕРГООБЛІК» (*«Інформація, доступ до якої обмежено»*, ідентифікаційний код юридичної особи *«Інформація, доступ до якої обмежено»*) (далі – ТОВ «Лабораторний центр «ЕНЕРГООБЛІК»») укладено договір *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.

(157) Предметом вказаного договору визначено, що замовник – ТОВ «МАСТЕРГАЗ» доручає, а виконавець – ТОВ «Лабораторний центр «ЕНЕРГООБЛІК» приймає на себе зобов'язання надати послуги з *«Інформація, доступ до якої обмежено»* за участю співробітників замовника – ТОВ «МАСТЕРГАЗ».

(158) ТОВ «Лабораторний центр «ЕНЕРГООБЛІК» має свідоцтво про *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, яке діє до 05.11.2025.

(159) При цьому, ТОВ «Лабораторний центр «ЕНЕРГООБЛІК» наявне в переліку уповноважених організацій *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, який розміщено на

офіційному вебсайті Міністерства економіки України **«Інформація, доступ до якої обмежено»**.

(160) Таким чином, ТОВ «МАСТЕРГАЗ» уклавши відповідний договір забезпечує споживачів послугами з повірки ЗВТ (далі – Послуги повірки).

(161) При цьому, за інформацією наданою ТОВ «МАСТЕРГАЗ» листом від 25.07.2022 № 94 (вх. Відділення від 29.07.2022 № 60-01/1202) ТОВ «МАСТЕРГАЗ» надає **Послуги повірки споживачам на підставі**, зокрема:

- актів надання послуг з виконання організації метрологічної повірки засобів вимірювальної техніки (лічильники холодної/гарячої води);
- договорів доручення – предметом якого є вчинення правочинів в установах та організаціях, які надають послуги у сфері житлово-комунального господарства;
- довіреностей (зокрема, бути представником у **«Інформація, доступ до якої обмежено»**).

(162) На підтвердження зазначеної інформації, ТОВ «МАСТЕРГАЗ» для прикладу надало до Відділення, зокрема:

- договори доручення (предметом якого є вчинення правочинів в установах та організаціях, які надають послуги у сфері житлово-комунального господарства) від 03.09.2019 № 9872515 та від 14.07.2021 № 9326290/5330641 з **«Інформація, доступ до якої обмежено»**;
- акти надання послуг з виконання організації метрологічної повірки засобів вимірювальної техніки (лічильники холодної/гарячої води) від 03.09.2021 № 1011449 та від 14.07.2021 № 1009240 з **«Інформація, доступ до якої обмежено»**;
- довіреності (зокрема, бути представником у **«Інформація, доступ до якої обмежено»**) від 03.09.2019 б/н та від 14.07.2021 б/н з **«Інформація, доступ до якої обмежено»**.

(163) Споживачі Послуг повірки ТОВ «МАСТЕРГАЗ» користуються цифровою інформаційною аналітичною системою моніторингу CIS ТОВ «МАСТЕРГАЗ» шляхом внесення через особистий кабінет необхідних сканкопій документів для постановки на абонентський облік засобів вимірювальної техніки (далі – ЗВТ), інформації після проведення метрологічної повірки лічильників.

(164) В подальшому споживачами Послуг повірки ТОВ «МАСТЕРГАЗ» з метою прийняття на абонентський облік вузлів розподільного обліку води після проведення їх повірки, надсилаються до розрахункового департаменту **«Інформація, доступ до якої обмежено»** заяви за результатами повірки, про те, що ЗВТ відповідають вимогам ДСТУ 3580-97 та придатні для подальшої експлуатації, а свідоцтво про повірку можна перевірити на веб сайті MDBUA за адресою <https://mdbua.com/>.

(165) Листом від 24.02.2022 № 851/18/36/02-22 (вх. Відділення від 17.05.2022 № 60-01/816) Товариство зазначило, що від імені споживачів послуг **«Інформація, доступ до якої обмежено»** з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі – Споживачі) з одного поштового відділення № 02140 Укрпошти за адресою: **«Інформація, доступ до якої обмежено»** надходить велика кількість однотипних та тотожних заяв щодо внесення даних про повірку ЗВТ до облікової системи Товариства з вимогою повідомити споживача – заявника, а також ТОВ «МАСТЕРГАЗ» про результати розгляду таких заяв.

(166) За інформацією **«Інформація, доступ до якої обмежено»** листами від 12.10.2021 б/н Товариство зверталось до Споживачів, зокрема до **«Інформація, доступ до якої обмежено»** з вимогою надати електронні протоколи про повірку ЗВТ.

(167) Таким чином, Товариство попри норми законодавства про те, що позитивні результати періодичної, позачергової перевірок та перевірки після ремонту ЗВТ **оформлюють свідоцтвом про перевірку ЗВТ**, витребувало від Споживачів, для внесення даних про перевірку ЗВТ до облікової системи **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, окрім свідоцтва про перевірку ЗВТ ще й електронних протоколів про перевірку ЗВТ.

(168) Наведені обставини, а саме неприйняття вузлів розподільного обліку водопостачання споживачів на абонентський облік Товариства з причин ненадання електронних протоколів про перевірку законодавчо врегульованого засобу вимірювальної техніки, що не передбачено чинним законодавством, мали ознаки ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

(169) У зв'язку з цим, розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 27.01.2022 № 60/28-рп/к було розпочато розгляд справи № 181/60/28-рп/к.22 за ознаками вчинення **«Інформація, доступ до якої обмежено»** порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

(170) Під час розгляду справи № 181/60/28-рп/к.22 Відділенням встановлено наступне.

(171) З огляду на інформацію та підтвердні матеріали надані Товариством листом від 06.10.2022 № 2939/18/36/02-22 (вх. Відділення від 06.10.2022 № 60-01/1782) та від 29.11.2023 № 4910/18/36/02-23 (вх. Відділення від 01.12.2023 № 60-01/3928) про те, що квартирні засоби обліку води, зокрема **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, у зв'язку із закінченням їх міжпівірочного інтервалу з абонентського обліку Товариства **не знімалися**, а нарахування вартості послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення за середньодобовими нормами споживання у зв'язку із закінченням міжпівірочного інтервалу чи у зв'язку з ненаданням електронних протоколів про перевірку ЗВТ **не проводилися**, а отже вищевказані споживачі мали можливість надавати свої показники для проведення коректних нарахувань плати за фактично спожиті послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

(172) Зокрема вищевказана інформація **підтверджується знімками екрану щодо оновлення даних** про перевірку ЗВТ на електронному ресурсі MDBUA за адресою: **«Інформація, доступ до якої обмежено»** (станом на 24.11.2021); та за адресою: **«Інформація, доступ до якої обмежено»** (станом на 25.11.2021), а також **рахунками-повідомленнями** за адресою: **«Інформація, доступ до якої обмежено»** та за адресою: **«Інформація, доступ до якої обмежено»** з зазначеними поточними та попередніми показниками (що підтверджує передачу показників ЗВТ, та відповідно здійснення нарахувань плати за послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення за показаннями ЗВТ).

(173) Отже, дії Товариства, які полягають у витребуванні від Споживачів, для внесення даних про перевірку ЗВТ до облікової системи **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, окрім свідоцтва про перевірку ЗВТ ще й електронних протоколів про перевірку ЗВТ не призводили до настання негативних наслідків та ущемлення інтересів таких споживачів.

7. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА ТА ВИСНОВКИ У СПРАВІ

(174) Абзацом третім пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» від 09.08.2023 № 3295-ІХ передбачено, що справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим законом (01.01.2024), розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим законом.

(175) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:

- на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
- не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

(176) Згідно із частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

(177) Рішення органів Антимонопольного комітету України у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції мають бути засновані тільки на беззаперечно встановлених фактах на підставі зібраних доказів у справі.

(178) Таким чином, у ході розгляду справи № 181/60/28-рп/к.22 Відділенням не доведено вчинення **«Інформація, доступ до якої обмежено»** порушення, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в межах **«Інформація, доступ до якої обмежено»**, де розташовані водопровідні та каналізаційні мережі, які знаходяться на балансі (у володінні, користуванні, оперативному управлінні тощо) Товариства, що призвело або може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яке було б неможливим за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

(179) Відповідно до абзацу десятого частини першої статті 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за результатами розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України приймають рішення, в тому числі, про закриття провадження у справі.

(180) Згідно з абзацом шостим статті 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (в редакції закону, чинній до 01.01.2024) розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо, зокрема, не доведено вчинення порушення.

У зв'язку з наведеним, керуючись статтями 7, 12¹ та 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (в редакції закону, чинній до 01.01.2024), пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (із змінами), пунктом 23 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (в редакції від 03.06.2016), адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Закрити провадження у справі № 181/60/28-рп/к.22.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

**Голова адміністративної колегії –
голова відділення**

О. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ